

1980'den Günümüze Türkiye'nin Hükümet Programlarında Eğitim, Dil ve Edebiyat

Hülya Kübra GÜRSOY*

Makale Geliş Tarihi: 27/01/2023

Makale Kabul Tarihi: 15/05/2023

DOI: 10.35675/befdergi.1243455

Öz

Hükümetler devletin görevlerini yerine getirmekle sorumlu organlardır. Seçimler yoluyla çoğunluğu elde eden siyasi partiler hükümet kurarak görev süresince hedefledikleri temel politikaları içeren belgeler hazırlamaktadır. Söz konusu belgeler hükümet programı olarak adlandırılmaktadır. Hükümet programları siyasi, iktisadi, eğitim, sosyal ve kültürel alanlarda izlenecek politikaları kapsamaktadır. 1980'den günümüze Türkiye'de toplumsal kurumlarda ve alanlarda çeşitli gelişmeler yaşanmıştır. Türkiye'nin yakın geçmişinde yürürlüğe konulmuş olan hükümet programlarının eğitim, dil ve edebiyat alanındaki hedeflerinin bilinmesi bu alanların; toplumu yansıtması ve toplumsal öğeleri sonraki nesillere aktaran temel alanlar olması sebebiyle önemlidir. 1980- 2023 yılları arasındaki hükümet programlarında eğitim, dil ve edebiyat alanlarının incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup çalışmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Veriler hükümet programlarından toplanmış, betimsel yöntem vasıtasıyla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda 1980 yılından 2023'e kadar Türkiye'de kurulan hükümetlerin programlarında eğitimle ilgili planlamalara yer verildiği; ancak dil ve edebiyata dair çalışma ve planlamaların bazı programlarda göz ardı edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dil, edebiyat, eğitim, hükümet programı

Education, Language and Literature in Turkey's Government Programs from 1980 to the Present

Abstract

Governments are the organs responsible for carrying out the duties of the state. Political parties that gain a majority through elections form a government and prepare documents containing the main policies they have targeted during their term of office. These documents are called government programs. Government programs include policies to be followed in political, economic, educational, social and cultural areas. Since 1980, there have been various developments in social institutions and fields in Turkey. Knowing the targets of government programs in the field of education, language and literature that have been put into effect in Turkey's recent past; It is important because it reflects the society and is the main areas that transfer social elements to the next generations. This study has a qualitative research method and the data of the study were obtained through document analysis. Data were collected from government programs and analyzed by descriptive method. As a result of the study, it was stated that the governments established in Turkey from 1980 to 2023 included educational plans in

* Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, hulyakg@gmail.com, ORCID: [0000-0002-4159-7865](https://orcid.org/0000-0002-4159-7865)

Kaynak Gösterme: Gürsoy, H. K. (2023). 1980'den günümüze Türkiye'nin hükümet programlarında eğitim, dil ve edebiyat. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(38), 442-470.

their programs; however, it has been observed that studies and plans on language and literature are ignored in some programs.

Keywords: *Education, government programme, language, literature*

Giriş

Devletin görevlerini yerine getirmekle sorumlu yürütme organı hükûmetlerdir. Hükûmetler, toplumsal düzeni sağlamak için gündem maddeleri oluşturup bu doğrultuda iş bölümü ve planlamalar yapmaktır. Türkiye’de hükûmetler, seçimlerle kurulmaktadır. Yapılan seçimler sonucu galip gelen siyasi partiler, hükûmet kurmaktadır. Kurulan hükûmetler, ulusal ve uluslararası konulara yaklaşımlarını ve uygulamayı hedefledikleri temel politikaları içeren belgeler hazırlamaktadır. Bu belgeler hükûmet programı olarak adlandırılmaktadır. Hükûmetler söz konusu belgeyle meclisten güvenoyu istemekte ve politikalarını bu şekilde yürürlüğe koymaktadırlar.

Hükûmetlerin politika gündemleri olarak nitelendirilebilecek hükûmet programları, siyasi partilerin seçim vaatlerinin seçim sonrası vücut bulmuş halidir (Çoban, 2018). Hükûmet programları siyasî, iktisadi, sosyal ve kültürel alanlarda izlenecek politikaları kapsamaktadır. Bu programlar, kamu politikalarının oluşturulmasında önemli araçlardan biridir. Hükûmetler, çeşitli alanlarda uygulayacakları politikaları bu programlarda ilan ederler. Bu kararlar sonrasında, kanun haline getirilebilir özelliğe sahiptir (Aktel & Erten, 2017). Dolayısıyla toplumsal düzende önemli bir rol üstlenmektedir. Hükûmet programlarının kapsadığı alanlardan birisi de eğitimidir. Eğitim konusu, ilk hükûmetlerden başlayıp günümüze kadar hükûmetlerin programında yer bulmuştur. Programlarda yer alan planlamalar eğitim politikalarını oluşturmakta böylelikle eğitime yön vermektedir.

Eğitim kavramı toplumun hemen hemen her kesimini ilgilendirmektedir. İnsanın olduğu her yerde ve her dönemde eğitimden söz etmek mümkündür. En genel biçimde “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1994). Demirel (1999) tarafından yapılan tanıma göre eğitim “bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci” anlamına gelmektedir. Yapılan tanımlardan ve kapsam alanından hareketle eğitimin çok geniş bir boyuta sahip olduğu söylenebilir.

Toplumların devamlılığı, kendi kültürlerini ve değerlerini sonraki nesillere aktarmasıyla gerçekleşir. Bu aktarım eğitim kavramına karşılık gelmektedir. Toplumlar siyasi, sosyal, askerî, iktisadî, dinî ve kültürel birikimlerini, bilgi ve becerilerini genç nesillere eğitim yoluyla aktarmaktadır. Eğitim; toplumun devamını sağlamakla birlikte toplumu şekillendirmektedir. Toplumu şekillendiren eğitimin üzerinde, mevcut iktidarın yürüttüğü politikaların da etkisi bulunmaktadır. “Eğitimin birtakım fikir, duygu ve pratikleri, hangi toplumsal kategoriye ait olurlarsa olsun,

bütün çocuklara fark gözetmeksizin aşılacağı bir millet söz konusu değildir” (Durkheim, 2016).

Devletin sahip olduğu birtakım ideolojik aygıtlar bulunmaktadır. Bu aygıtlar; aile, eğitim, kültür, din ve medya gibi alanlara karşılık gelmektedir. Devlet, hakimiyetini ve sürekliliğini söz konusu aygıtlar sayesinde sürdürmektedir. Bu aygıtlar mevcut söylemleri güçlendirme ve alınan kararları meşrulaştırma fonksiyonunu yerine getirir. Toplum belli bir düzen dahilinde şekillendirme amacını da taşır (Althusser, 2000). İdeolojik aygıtlardan birisi olan eğitim devlet eliyle yürütülmektedir. Devlet, okul vasıtasıyla kültürel ve ekonomik sermayesini korumaktadır.

Eğitimin unsurlarından birisi dildir. Dil “insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi seslerden örülmüş sosyal bir kurumdur (Ergin, 1980). Sosyal bir kurum olması dili, insanların eğitiminde ve toplumsallaşma sürecinde ihtiyaç duyduğu en önemli araç durumuna getirmektedir.

Dille gerçekleştirilen sanatların başında edebiyat gelmektedir. Edebiyat; duygu ve düşüncelerin, sözlü veya yazılı olarak etkili bir biçimde aktarılması sanatıdır. Güzel sanat dallarından biri olan edebiyat, ilk dönemlerden beri görülmekte; ortaya koyduğu ürünlerle insanları ve toplumu yansıtmaktadır. Dolayısıyla edebiyat insanları iyiye, güzele, doğruya yönlendirmesi bakımından toplumu yakından ilgilendirmektedir. Bu açıdan bakıldığında toplumun olumlu yönde gelişmesine etki ettiği söylenebilir.

Türkiye son elli yılda büyük değişimler geçirmiştir. 1980’li yıllar, birçok çalışmada Türkiye için dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. 1980’li yıllar 12 Eylül askerî darbesinin etkileriyle başlamıştır. Ardından dünya çapında popüler olan neoliberal akım; başta ekonomi olmak üzere birçok alana yansımıştır. Bu dönem, sanayi toplumunun bilgi toplumuna dönüştüğü bir dönem olmuştur. Doksanlı yıllarda Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle birlikte güç dengeleri değişmiş, küreselleşme kavramı ön plana çıkmıştır. Sınırların haritalar üzerinde kaldığı küresel çağda bilginin akışı hız kazanmıştır. 2000’li yıllara gelindiğinde ise Türkiye için Avrupa Birliği süreci başlamıştır. Avrupa Birliği’nin gerektirdiği düzenlemeler birçok alana uyarlamaya çalışılmıştır. Son yıllara gelindiğinde ise bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte yeni bir sanayi devrimi gerçekleşmiştir. Endüstri 4.0 olarak adlandırılan devrimde, iş süreçleri veriler yoluyla bilimsel yöntemlerle yönetilir olmuştur.

Literatür taramasında hükümet programlarının çeşitli çalışmalara konu olduğu, farklı yönleriyle ele alındığı görülmüştür. Programlarda kültür, iktisadi ve ekonomik yapı, kadın odaklı politikalar, turizm endüstrisi, spor gibi çeşitli başlıklar üzerinde durulmuştur (Kantarcıoğlu, 1998; Tekin, 1998; Altan Arslan, 2017; Esen vd., 2012; Aykın & Bilir, 2013).

Hükümet programlarında kültür konusunun ele alındığı çalışmada 1990’lı kadar olan dönem üzerinde durulmuştur (Kantarcıoğlu, 1990). İktisat politikaları ve

ekonomik yapı, Cumhuriyet'in ilanından 1950'li yıllar arasında incelenmiştir (Tekin, 1998). Türk siyasi belgeleri içerisinde en önemli belgelerden birisi olması sebebiyle dönemin baskın ideolojilerinin kadın konusuna bakış açısı hükûmet programlarından sürdürülmüştür (Altan Arslan, 2017). Ülke ekonomisine ve millî gelire katkı sunan turizm sektörü, 1923- 2012 yılları arasında hükûmet programlarına yansımalarıyla ele alınmıştır (Esen vd., 2012). Benzer bir çalışmada 1923- 2013 yıllarında programlarda spor konusu üzerinde durulmuştur (Aykın & Bilir, 2013). Hükûmet programlarında eğitim konusunun müstakil olarak ele alındığı çalışma Balcı (2023) tarafından yapılmıştır. Çalışmada 1980- 2023 yılları arasında Türkiye'nin eğitim politikaları; siyasi parti programları, kalkınma planları, hükûmet programları ve millî eğitim şûraları ekseninden ele alınmıştır.

Türkiye'nin yakın geçmişinde yürürlüğe konulmuş olan hükûmet programlarının eğitim, dil ve edebiyat alanındaki hedeflerinin bilinmesi bu alanların; toplumu yansıtan, toplumsal öğeleri sonraki nesillere aktaran temel alanlar olması sebebiyle önem arz etmektedir. Bir başka açıdan bakıldığında hükûmet programları, politikalara etki eden belgeler olduğu görülmektedir. Bu sebeple politikalara etki eden hükûmet programlarındaki hedeflerin bilinmesi yapılacak akademik çalışmalara bağlıdır.

Literatürdeki çalışmalarda, hükûmet programlarında Türkiye'nin yakın geçmişine, dil ve edebiyat alanlarına yer verilmediği görülmüştür. Toplumsal hayatta önemli bir yeri olan eğitim, dil ve edebiyat alanlarında geleceğe yönelik koyulan hedeflere katkı sağlayacağı düşünülen bu araştırmanın amacı; 1980'den günümüze kadar Türkiye'de kurulan hükûmetlerin programlarında eğitim, dil ve edebiyatla ilgili çalışmaların ve planlamaların neler olduğunu ortaya koymak ve hükûmetlerin bu doğrultudaki politikalarını belirlemektir. Çalışmada Türkiye'de son elli yılda kurulmuş yirmi üç hükûmet programı; eğitim, dil ve edebiyat hedefleri ve planlamaları yönünden incelenmiş; zaman içerisindeki değişimleri ortaya konulmuştur.

Yöntem

Türkiye'nin 1980- 2023 yılları arasındaki hükûmet programlarında eğitim, dil ve edebiyat alanlarının incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu tip araştırmalarda algı ve olaylar doğal ortamda, bütüncül yaklaşımla ortaya konulur. Nitel araştırma verileri "görüşme, gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesi" yoluyla toplanır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Özetle de belirtildiği gibi çalışmanın verileri doküman incelemesi deseniyle elde edilmiştir. Doküman incelemesi "araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz" edilmesi şeklinde gerçekleşmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın verileri birincil veri kaynaklarından elde edilmiştir. Birincil kaynaklar; el yazması belgeler, resmî yayınlar, kanunlar, tüzükler, resmî tutanak ve kayıtlar, programlar, araştırma raporları arşivleri, dosyalar, gazete ve dergi gibi kaynaklardır (Cohen, Manion & Morrison, 2005). Bu çalışmada kullanılan birincil veri kaynağı hükümet programları olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti’nde 1980 yılından 2023 yılına kadar kurulan hükümetlerin programları ele alınmıştır.

Veri Analizi

Veri kaynaklarından elde edilen veriler, betimsel yöntem vasıtasıyla analiz edilmiştir. Betimsel yöntemde veriler için tematik bir çerçeve oluşturulur. Bulgular bu çerçevede tanımlanır ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu çalışmanın verileri, “hükümet programlarında eğitim, dil ve edebiyat hakkındaki söylemler” teması doğrultusunda incelenmiş ve analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çalışmadan elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular; hükümet dönemiyle ilgili genel bilgiler, hükümet programında eğitimle ilgili planlamalar, Türk diline ve edebiyata dair çalışmalar doğrultusunda verilerek yorumlanmıştır.

Ulus Hükümeti (44. Türkiye Hükümeti) Programı

Başbakanlığı Bülend Ulusu’nun yürüttüğü Ulus Hükümeti, kırk dördüncü hükümet olarak 1980–1983 yılları arasında görev yapmıştır. Bu hükümetin Millî Eğitim Bakanı Hasan Sağlam olmuştur.

Programda millî eğitimin birlik ve bütünlüğü sağlayıcı yönü üzerinde durulmuştur. Öğrencilerin Atatürk ilkeleriyle yetiştirilmesi gerektiği, yabancı ideolojilerin etkisi altında yetişip “bire anarşist olmasına müsaade edilmeyeceği” ifade edilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013). Hükümetin başlıca hedefinin “Atatürk ilke ve devrimlerine bağlı olarak Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarının bilinci içerisinde ayrıca bunları davranış haline getirebilmiş vatandaşlar yetiştirmek” olduğu belirtilmiştir. Eğitim; bireylerin öncelikli ihtiyacı olarak görülmüş, millî eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel bütün faaliyetlerde yer alması gerektiği düşünülmüştür. Eğitimle ilgili üzerinde durulan diğer konular; yöneticiler ve öğretmenlerle ilgili düzenlemeler, yurt dışındaki Türk vatandaşlarının eğitimi, Üniversiteler Kanunu ve Millî Eğitim Temel Kanunu, din adamlarının eğitimi ve din öğretimi, araştırma geliştirme çalışmaları olmuştur (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013).

Hükümet programında Türkçe’yle ilgili olarak; yaşayan Türkçe’nin kullanımına dikkat edilmesi ve bilim- teknoloji alanlarında yaygınlaştırılması gerektiği ifade

edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013). Programda edebiyatla ilgili bir açıklama bulunmamaktadır.

Ulus Hükûmeti programında, eğitim alanında Atatürk ilkelerine, bilhassa Atatürk milliyetçiliğine vurgu yapılmıştır. Programda yer alan ifadelerden, öğrencilerin ideolojik ayrışmalar içerisine girmesinin engellenmek istendiğini anlaşılmaktadır. Bu durum 1968 yılından başlayan, yetmişlerde artan sağ- sol ideoloji çatışmalarının bıraktığı bir etkidir.

Özal Hükûmetleri (45 ve 46. Hükûmet) Programları

1983 yılında Türkiye’de sivil yönetime dönülmüştür. Başbakan Turgut Özal tarafından kurulmuş olan I. Özal Hükûmeti 1983 – 1987 yılları arasında görev yapmıştır. İdeolojik açıdan kendisini “milliyetçi ve muhafazakâr, sosyal adaletçi, rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisini” temele alan bir hükûmet olarak tanıtmıştır (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013). I. Özal Hükûmeti’nin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Vehbi Dinçerler ve Metin Emiroğlu olmuştur.

Hükûmetin eğitimle ilgili programında millî ve ahlaki değerlere sahip bireyler yetiştirme hedefi ön plana çıkarılmıştır. Öğretmenler eğitim- öğretimin temel taşı olarak nitelendirilmiş; bu nedenle öğretmenlerin meseleleriyle yakından ilgilenileceği dile getirilmiştir. Ayrıca eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, özel kuruluşların eğitim ve öğretim hizmetinde bulunabilmeleri konularına yer verilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013).

Yükseköğretim kurumlarına dair birtakım düzenlemeler öngörülmüştür. Üniversitelerde pozitif bilimler, sosyal bilimler ve manevi bilimlerin yanı sıra teorik ve uygulamalı araştırma- geliştirme çalışmalarına yer verileceği dile getirilmiştir. Yükseköğretimdeki öğrencilerin en az bir tane yabancı dili iyi seviyede öğrenebilmeleri için gereken önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013).

Eğitimde teknoloji desteği çağın gerektirdiği bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Eğitim ve kültür faaliyetlerinin okul dışında da geliştirilmesine katkı sağlamak için radyo ve televizyondan yararlanılabileceği ifade edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013).

Programda Türkçeyle ilgili olarak; Türkçe’nin yapısına ve güzelliğine zarar verecek hiçbir harekete izin verilmeyeceği, anadilin doğal bir şekilde gelişmesinin gerektiği dile getirilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013). Edebiyatın, sosyal ve kültürel hayatta önemli bir rol üstlendiğine yer verilerek geliştirilmesi yolunda çalışmalar yapılmasının ana hedeflerden birisi olduğu vurgulanmıştır.

II. Özal Hükümeti 1987- 1989 yılları arasında görev yapmıştır. Dönemin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı görevini Hasan Celâl Güzel üstlenmiştir. II. Özal Hükümeti'nin programında, eğitim alanına dair önceki hükümette ifade edilen hususlar tekrar edilmiştir. Gençliğin Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, kendi örf ve adetlerinin bilincinde olan, medeni, bilgili ve hoşgörülü birer bireyler olarak yetiştirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013).

Eğitim ve öğretimin her seviyesinde teknolojik olanaklardan yararlanılması gerektiği, okulların bilgisayarlı modern eğitim sistemleri ile donatılmasının hedeflendiği belirtilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- 7. Cilt, 2013). Dil ve edebiyata yönelik olarak Birinci Özal Hükümeti'nin programında ifade edilenler dışında bir görüş belirtilmemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Turgut Özal tarafından kurulan 45 ve 46. Hükümetleri eğitim yoluyla millî değerlere bağlı, yüksek ahlak sahibi öğrenciler yetiştirmeyi hedeflemiştir. Eğitimde televizyon kanallarının kullanımına yönelik planlamalar; bu yıllarda televizyon yayınlarının ön plana çıktığını göstermektedir. Hükümet programında özel okulların eğitim öğretim faaliyetlerinin desteklenmesi, seksenli yılların her alanda artan neoliberal politikalarının etkisiyle görülen özel sektör vurgusunun yansımaları olmuştur.

Akbulut Hükümeti (47. Türkiye Hükümeti) Programı

Akbulut Hükümeti Yıldırım Akbulut tarafından kurulmuştur. Kırk Yedinci hükümet olarak 1989- 1991 tarihlerinde görev yapmıştır. Hükümet programında eğitim politikalarına dair izlenecek çeşitli yollara ve hükümet döneminde yapılacak çalışmalara yer verilmiştir.

İktidarda bulunulan dönemde eğitim ve öğretim konusuna büyük önem verileceği dile getirilmiştir. Millî eğitimin esasları tanımlanırken, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgi ve bilimsel düşünce sahibi, değerleri özümseyen, hoşgörülü, sevgi ve saygı sahibi şeklinde nitelikler sıralanmıştır. Ayrıca eğitimde fırsat eşitliği vurgusu yapılmıştır (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Öğretmenliğin toplumun ve eğitimin temel birimi olduğu, bu sebeple öğretmenlik mesleğinin itibarı için çeşitli çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir. Öğretmenlerin sürekli gelişimini sağlamak adına meslek içi eğitimlerinin ön plana alınması hedeflenmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Modernleşmenin temelinde insan ve sistem bulunmaktadır. Eğitimden beklenen hedef; kalkınmada ve modernleşmede kilit role sahip olan insanın yetişmesidir. Beklenen hedef doğrultusunda, herkesin meslek sahibi olabilmesinin sağlanmaya çalışılacağı ifade edilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013). Bu doğrultuda eğitim ve öğretimle birlikte beceri kursları ve çıraklık eğitiminin gerekliliği dile getirilmiştir. Çıraklık ve meslek eğitiminin 3308 Sayılı

Kanun'la kurumsal bir biçime kavuştuğu ve bu eğitimlerin geliştirilip yaygınlaştırılmasına devam edileceği ifade edilmiştir. Ortaöğretimden yükseköğretime kadar olan kademelerde insan gücü planlaması yapılması düşünülmüştür. Yabancı dilin bütün bireyler tarafından öğrenilmesi, halk eğitiminde radyo ve televizyondan faydalanılması üzerinde durulan diğer konulardan olmuştur Yüksek eğitimde araştırma ve geliştirme çalışmalarına önem verileceği, YÖK Kanununun günün şartlarına göre değiştirileceği dile getirilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Kültürün araştırılması ve tanıtılması; millî- manevi değerlerin korunup geliştirilmesinde ve millî dayanışmanın sağlanmasında, milletlerarası ilişkilerin yakınlaşmasında temel unsurlardan birisi olduğu vurgulanmıştır. Gençlerin yalnızca formal eğitim ve öğretimin değil fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor çalışmalarının da bir parçası olması sağlanacaktır (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Türkçe'yle ilgili olarak Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulup yazılabilmesi için gerekli önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir. Televizyon ve bilgisayarın, bilgisayarlı modern eğitim sistemlerinin eğitim ve öğretimde kullanılması gerektiği belirtilerek teknoloji kullanımının önemine vurgu yapılmıştır.

Edebiyata dair; Türk edebiyatını dünya çapına tanıtmak için eserlerin yabancı dillerde yayınlanmasının sağlanacağı belirtilmiştir. Bilim ve kültür yayınlarının yaygınlaştırılacağı, Türk- İslam eserleri başta olmak üzere kültür varlıklarının korunması yönünde çalışmalar yapılacaktır (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8).

Kırk Yedinci Hükûmetin eğitim anlayışı, "Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgi ve bilimsel düşünce sahibi, değerleri özümseyen, hoşgörülü, sevgi ve saygı sahibi bireyler" yetiştirmeye dayanmaktadır. Dönemin kalkınma planlarıyla da paralel biçimde, eğitimde televizyon, bilgisayar ve bilgisayarlı modern eğitim sistemlerinin kullanılması gündeme getirilmiştir. Doksanlı yıllarda devam eden modernist anlayışların hükûmet programında da yer bulduğu görülmüştür. Yetişmiş insan potansiyelinin kalkınmada ve modernleşmede kilit role sahip olduğu vurgulanmıştır.

Yılmaz Hükûmeti (48. Türkiye Hükûmeti) Programı

Yılmaz Hükûmeti, başbakanın Mesut Yılmaz olduğu kısa süreli bir hükûmettir. 1991 yılında beş aylık bir iktidar dönemine sahiptir.

Hükûmetin programında, millî eğitim politikaları öncelikler arasında yer almaktadır. Bilgi toplumu çağında bulunulduğuna vurgu yapılmış; eğitim sisteminde gerçekleştirilecek düzenlemelerin bu doğrultuda olması gerektiği belirtilmiştir. Eğitim sisteminde yeni yapılanma ve anlayışa, yeni uygulama ve değerlendirme biçimlerine ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Kişilik, millî kimlik ve millî kültür; bütün eğitim kurumlarında ve uygulamalarında, üzerinde daha çok durulacak konular olarak sıralanmıştır. Bu konuların laiklik ilkesiyle bağdaştırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Öğretmenler, eğitim sisteminin en önemli unsuru olarak görülmüştür. Öğretmenlerin toplum içinde hak ettikleri konuma kavuşturulması için çeşitli önlemlerin alınacağına değinilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013). Zorunlu eğitim süresinin uzatılmasına yönelik kanuni düzenlemeler yapılacağı ve Millî Eğitim Akademisinin kurulacağı dile getirilmiştir. Okullaşma oranının tüm kademelerde artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacağı söylenmiştir.

Eğitimde teknolojinin yaygınlaştırılması amacıyla bilgisayar, video ve televizyon kullanımından bahsedilmiştir. Televizyon kanallarından birisinin eğitim ve öğretime ayrılması gerektiği dile getirilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013). Programda yurt dışındaki çocukların eğitiminde millî kültüre bağlılık ilkesi önemsenmiştir. Örf ve adetlere, millî ve vatani duygularla olan bağın muhafaza edilmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Üniversitelerin Kuruluş Kanunu vasıtasıyla dünyada eğitim-öğretim seferberliği başlatmak amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda “master planı” hazırlanıp üniversitelerin finans ve öğretim üyesi talebi karşılanacak; “YÖK Kanunu” üzerinde düzenlemeler yapılacaktır (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013). Özel sektör vurgusu Yılmaz Hükümetinin eğitim politikasına yansımıştır. Programda; özel işbirliklerin, derneklerin, vakıfların, hayırseverlerin, tüm kademelerde eğitim kurumu açmalarına destek sağlanacağı dile getirilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Yılmaz Hükümeti Programı Türkçe'nin öğretimi üzerinde durmaktadır. Türkçe'nin “millî ve ortak bir eğitim dili olarak öğretilmesine” önem verileceği belirtilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Programda edebiyatın sosyal ve kültürel hayatta önemli bir rolü olduğu ifade edilmiştir. Hükümetin kültür ve sanat politikasının ana hedefi; diğer sanat dalları gibi edebiyatın da millî kültür birikimiyle zenginleştirilmesidir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Kırk Sekizinci Hükümetin eğitim politikası, sistemin öğelerini laiklik ilkesiyle bütünleştirmek olmuştur. Eğitim yoluyla bireylerde millî kimlik, kültür ve kişilik inşa edilecektir. Ayrıca eğitimde teknolojiyi yaygınlaştırmak için bilgisayar, televizyon, video kullanımını artırılması planlanmıştır. Doksanlı yıllarda eğitim anlayışını şekillendiren bilgi toplumu kavramı bu programda da yer bulmuştur.

Demirel Hükûmeti (49. Türkiye Hükûmeti) Programı

Süleyman Demirel'in 1991- 1993 yılları arasında başbakan olduğu Kırk Dokuzuncu Hükûmet, siyaset tarihinde VII. Demirel Hükûmeti şeklinde isimlendirilmiştir. Hükûmet programında; eğitim sisteminin çağdaş, laik, etkin vasıflı olması gerektiği ifade edilmiştir. Çağdaş toplum olabilmenin yolunun çağdaş ve etkin bir eğitim sistemine sahip olmaktan geçtiği düşünülmektedir. Parasız eğitim sistemine vurgu yapılarak her Türk vatandaşının doğumundan itibaren alacağı eğitimin devlet tarafından sağlanacağı dile getirilmiştir. Zorunlu eğitim süresinin asgari 8 yıl olacağı belirtilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Hükûmet Programında eğitim politikasının esaslarının; laik, cumhuriyetçi, evrensel, millî kültürü ilerletici, yaratıcı, özgür düşünceye dayandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Eğitimin amacının, kişiliği oluşmuş nitelikli bireylerin yetişmesini sağlamak olduğu belirtilmiştir. Eğitimin temel eğitimden yükseköğrenim kademesine kadar bir bütünlük içerisinde olması gerektiği dile getirilmiştir. Programda ortaöğretime dair; sadeleştirme yapılacağına ve çok amaçlı lise sistemine geçişin sağlanacağına yer verilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Çağdaş eğitim ihtiyaçlarına göre Millî Eğitim Bakanlığı'nın yeniden yapılandırılacağı belirtilmiştir. Eğitimdeki sorunların çözümünde öğretmenlerden destek alınacağı ayrıca öğretmenlerin sendika kurabilmeleri için gereken anayasal değişikliklerin yapılacağı söylenmiştir. Bu program köklü bir üniversite reformu gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Bu doğrultuda üniversitelere bilimsel ve yönetim yönünden özerklik sağlanması ve YÖK sisteminin kaldırılarak ve yükseköğretim kurumlarının içlerinde seçtikleri organlar yoluyla yönetilmesi gündeme gelmiştir. Gündeme gelen bu konular üniversitelerin özerk yapıya sahip olması için atılmış adımlardır.

Hükûmetin kültür alanındaki hedefi "kendisini tanımaktan ve açıklamaktan korkmayan bir toplum" oluşturmaktır (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013). Kültürel anlamdaki dil, din, köken farklılıklarının bir zenginlik olduğu anlayışı benimsenerek, millî kültürle birlikte evrensel değerlere ulaşılması hedeflenmektedir.

Okuma alışkanlığının bilgi toplumu yaratmadaki gücü göz önünde bulundurularak kütüphaneler ve kitaplıkların çağdaş teknolojiyle bütünleştirilip ülke genelinde yaygınlaştırılması düşünülmüştür (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013). Programda dil ve edebiyat alanına dair planlama bulunmamaktadır.

Kırk Dokuzuncu Türkiye Hükûmetinin eğitim politikası; çağdaş, laik, etkin temellere dayandırılmıştır. Millî özelliklerle birlikte evrensel değerlerin kazandırılması hedeflenmiştir.

Çiller Hükümetleri (50, 51, 52. Türkiye Hükümetleri) Programı

Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinde Tansu Çiller'in başbakan olduğu üç dönem bulunmaktadır. Bunlar I., II. ve III. Çiller Hükümeti şeklinde adlandırılmaktadır.

I. Çiller Hükümeti 1993-1995 yılları arasında görev yapmıştır. Ellinci Türkiye Hükümeti olarak kurulan hükümetin programında; eğitim politikalarının millî kültürü geliştirici, cumhuriyetçi, laik, evrensel, özgür düşünceye dayalı olacağı belirtilmiştir. Eğitimde fırsat eşitliği ve kalitenin artırılmasının öncelikli noktalar olacağı ifade edilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Programda üniversitelerin sayısının artırılacağı, önceki dönemde başlatılan özerklik çalışmalarının devam ettirileceği belirtilmiştir. Eğitim okulla sınırlandırılmamış; okul dışındaki eğitim üzerinde de durulmuştur. Gençlerin yeteneklerinin keşfedilmesi; kişilik, düşünce ve bedensel yönden gelişimlerinin sağlanabilmesi için düşünce, kültür, sanat ve spor etkinliklerinin destekleneceği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda büyük şehirler başta olmak üzere tüm şehirlerde gençlik merkezleri kurulması hedeflenmiştir.

I. Çiller Hükümetinin ardından kurulan II. Çiller Hükümeti kısa süreli iktidarda kalmıştır. Elli Birinci Türkiye Hükümeti olan hükümetin programında; eğitilmiş insan gücünün kalkınmada büyük bir paya sahip olduğu ifade edilmiştir. İnsan gücünün sadece kalkınma anlamında değil, sanayi alanında da önemli rol oynadığı görülmüştür. Bundan dolayı eğitime ayrılan kaynağın artırılması gerektiği düşünülmüştür (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Eğitimde izlenecek politikanın; laik, millî kültürü geliştiren, çoğulcu demokrasiyi benimsemiş, düşünme yeteneği ileri noktaya ulaşmış, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, dış dünyaya ve yeni düşünce sistemine açık bireylerin yetişmesini sağlayan nitelikte olacağı dile getirilmiştir. Sekiz yıllık zorunlu eğitim için hukukî düzenlemelerin tamamlanmasına hız verileceği belirtilmiştir. Temel eğitimde teknolojik alt yapının önemi üzerinde durularak, dünyadaki en ileri teknolojinin Türkiye'ye getirilmesi çalışmalarının yapılacağı söylenmiştir. Bununla birlikte kitap okunmasına ve yazımına yönlendirici çalışmalar yapılacağı dile getirilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 8, 2013).

Programda edebiyatla ilgili olarak, edebiyat bilincinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Türk dünyasıyla ortak eserlerin bastırılıp Türk dünyası gençlerine bu eserlerin okutulması yönünde çalışmalar yapılması planlanmıştır.

III. Çiller Hükümeti Elli İkinci Türkiye Hükümeti olarak, 1995-1996 yılları arasında görev yapmıştır. Hükümetin programında eğitim politikalarına müstakil biçimde yer verilmemiş; genel ifadelerle üzerinde durulmuştur. Güneydoğu bölgesindeki yatırımların aksatılmadan devamının sağlanmasına; sağlık, tarım ve özellikle eğitim alanlarındaki hizmetlerin yaygınlaştırılmasına önem verileceği belirtilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Ellinci, Elli Birinci ve Elli İkinci Türkiye Hükûmetlerinin eğitimle ilgili politikalarında; yetişmiş insan gücünün ekonomik kalkınmanın en önemli unsuru olduğu anlayışı ön plana çıkarılmıştır. Politikalar; “laik, millî kültürü geliştiren, çoğulcu demokrasiyi benimsemiş, düşünme yeteneği ileri noktaya ulaşmış, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, dış dünyaya ve yeni düşünce sistemine açık” bireyler yetiştirme hedefine dayandırılmıştır. Doksanlı yıllarda teknolojik gelişme, bilgisayar kullanımı, donanım ve yazılım konularının önem arz etmesi eğitim alanına da yansımıştır.

II. Yılmaz Hükûmeti (53. Hükûmet) Programı

II. Yılmaz Hükûmeti olarak adlandırılan Elli Üçüncü Türkiye Hükûmeti 1996 yılında üç ay süreyle görevde bulunmuştur. Hükûmet programında eğitimdeki temel amacın; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgili, saygılı ve hoşgörülü, millî, manevi ve ahlaki değerleri benimseyen bireyler yetiştirmek olduğu dile getirilmiştir. Ayrıca bu bireylerin sorumluluk duygusu gelişmiş, topluma karşı duyarlı, bilgi çağının ihtiyaçlarına uygun, bilgi ve beceri düzeyiyle ileri teknoloji üretim sistemine yatkın olmaları hedeflenmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Önceki hükûmetin üzerinde durduğu zorunlu eğitim süresi II. Yılmaz Hükûmetinin programında da yer almıştır. Zorunlu eğitimin en az sekiz yıl olması gerektiği dile getirilmiştir. Ortaöğretim ve yükseköğretimin yeniden yapılandırılması bu hükûmetin üzerinde durduğu bir başka konu olmuştur. YÖK’ün, sadece koordinasyonu sağlamakla sorumlu bir yapıya dönüştürüleceği belirtilmiştir. Vakıf ve özel üniversitelerin kurulmasının teşvik edilmesine yönelik çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Eğitimin, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda olmasına dikkat edileceği belirtilmiştir. Yurtdışındaki Türk vatandaşlarının eğitimi konusunda, bu vatandaşların millî kültürlerini korumaları, çocuklarının eğitim imkânlarından faydalanmaları için gerekli çalışmaların yapılması ve Türkiye’ye döndüklerinde eğitim sistemine ve toplumuna alışmalarını sağlayan önlemlerin alınması gündeme getirilmiştir

Edebiyatla ilgili olarak edebiyatın; sosyal ve kültürel hayatın bir parçası olduğu belirtilmiş, sanat dallarının her alanında geliştirme odaklı hareket edileceği ifade edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013). Programda Türkçe ile ilgili bir planlama yer almamaktadır.

Elli Üçüncü Türkiye Hükûmetinin eğitim politikası; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgili, saygılı ve hoşgörülü, millî, manevi ve ahlaki değerleri benimsemiş, sorumluluk duygusu gelişmiş, topluma karşı duyarlı, bilgi çağının ihtiyaçlarına uygun, bilgi ve beceri düzeyiyle ileri teknoloji üretim sistemine uygun bireyler yetiştirilmesi hedefine dayanmaktadır. Politikada yer alan, bilgi çağı ve teknoloji kavramlarının doksanlı yılların genel havasının yansımaları olduğu görülmüştür.

Erbakan Hükümeti (54. Türkiye Hükümeti) Programı

Necmettin Erbakan başbakanlığındaki Erbakan Hükümeti 1996-1997 tarihleri arasında Elli Dördüncü Türkiye Hükümeti olarak görev yapmıştır. Hükümetin eğitimdeki temel amacı bir önceki hükümet olan Elli Üçüncü Hükümetin amacıyla aynıdır. Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılıkla birlikte, bilgili, bireylere saygılı ve hoşgörülü, millî, manevi ve ahlaki değerlere bağlı bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir. “Bireysel sorumluluk duygusu gelişmiş ve topluma karşı duyar sahibi, bilgi ve beceri düzeyi ileri teknoloji üretim sistemine yatkın, bilgi çağının gereksinimlerini sağlayabilecek yeteneklere sahip bireyler” Erbakan Hükümeti’nin yetiştirmeyi hedeflediği profildir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Zorunlu eğitim süresi, öğrenci ilgisine göre yönlendirme, YÖK’ün yapısı, özel üniversitelere dair yasal düzenlemeler, ortaöğretim programları, mesleki ve teknik eğitim üzerinde durulan diğer konulardan olmuştur.

III. Yılmaz Hükümeti (55. Türkiye Hükümeti) Programı

Mesut Yılmaz tarafından kurulan Elli Beşinci Hükümet, 1997-1999 arasında görev yapmıştır. Hükümet programında eğitim politikalarına dair yapılan açıklamada genel durum hakkında bilgi verilmiştir. Bilgi toplumu seviyesine ulaşamamış milletlerin devamlılığı ve uluslararası arenada rekabet gücünün zayıflayacağı ifade edilmiştir. Gençler geleceğin ve çağdaşlaşmanın öncüsü olarak görülmüş; bu sebeple gençlerin eğitiminde fırsat eşitliğiyle birlikte imkan eşitliğinin de sağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Eğitimde amaç; “Atatürk ilke ve inkılaplarını özümsemiş, millî, manevi ve ahlaki değerleri benimsemiş, bilimsel düşünceye elverişli, bilgi çağının gereksinimlerini yerine getirebilecek bilgi ve beceriler ile donanmış” bireyler yetiştirmektir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013). Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitimin hayata geçirileceği, ortaöğretimde mesleki ve teknik öğretime önem verileceği, engelli bireylerin eğitimle ilgili planlama ve düzenlemeler yapılacağı belirtilmiştir. Okuma yazma bilmeyenlere eğitim fırsatı sağlanması, gençlerin ve kadınların meslek sahibi olabilmeleri, onların el becerilerinin geliştirilerek üretime yönlendirilmeleri, öğretmen açığının kapatılması, öğretmenliğin özendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması konuları ele alınmıştır.

Tüm kademelerdeki okulların çağdaş eğitim araçları ile donatılacağı ifade edilmiştir. Bilhassa bilgisayar destekli eğitim yaygın hale getirilecektir. Geleceğin bilgi toplumu hedefine ulaşabilmek için genç nüfusun bilime ve teknolojiye olan ilgisinin artırılması sağlanacaktır. Bununla birlikte bilime, bilim adamı ve araştırmacı olmaya özendirici önlemler ve bunun için gerekli şartları oluşturmaya hız verilecektir. Gençler ve yetişkinlerin çağdaş yöntemlerle bilimsel araştırmalar yapmalarına imkan sağlamak amacıyla, Bilim Merkezleri kurulması yönünde çalışmalar yapılacaktır (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Yükseköğretimle ilgili olarak üniversitelerin eğitim kalitesinin artırılması, öğretim üyesi açıklarının kapatılması, tam bir özgürlüğe kavuşturulması, ulusal ve uluslararası düzeyde elektronik ortamda bilgi kaynaklarına erişimi sağlayacak “Ulusal Akademik Ağ” ile “Bilgi Merkezi”nin tamamlanabilmesi, YÖK’ün üniversiteler arası eşgüdümü sağlayan kuruma dönüştürülmesi konuları ele alınmıştır (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Hükûmet programında diğer sanat dallarıyla birlikte edebiyat da ele alınmıştır. Bu alanların; milletin sosyal ve kültürel hayatında büyük bir role sahip olduğu ve desteklenip geliştirilmesinin kültür sanat politikasının temel hedefi olduğu ifade edilmiştir. Kütüphanelerin zenginleştirilmesi, modern materyallerle donatılması ve okuma alışkanlığının özendirilmesine yönelik çalışmalar hedeflenmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 9, 2013).

Elli Beşinci Hükûmetin eğitim politikası, bilgi toplumu seviyesine ulaşma hedefine dayanmıştır. Milletlerin devamlılığının sağlanmasında ve uluslararası arenada rekabet gücünün artırılmasında, eğitimin önemli bir faktör olduğu düşünülmüştür. Bilgi toplumunun oluşmasında bilimle birlikte teknolojiye de ihtiyaç duyulduğu vurgulanarak öğrencilerin ilgisinin bu alanlara çekilmesi hedeflenmiştir.

IV. Ecevit Hükûmeti (56. Hükûmeti) Programı

IV. Ecevit Hükûmeti Elli Altıncı Türkiye Hükûmeti olarak Bülent Ecevit başbakanlığında kurulmuştur. 11.01.1999-28.05.1999 tarihleri arasında görev yapan Elli Altıncı Hükûmetin Millî Eğitim Bakanlığı görevini Metin Bostancıoğlu üstlenmiştir. Hükûmetin açıkladığı program, görev süresine paralel biçimde kısa tutulmuştur.

Programda eğitim alanıyla ilgili hususlar, daha çok önceki dönemlerde yapılan uygulamaların başarısını dile getirmek şeklinde olmuştur. Sekiz yıllık kesintisiz eğitim ve zorunlu ilköğretim uygulamalarında büyük mesafe alındığı, eğitimle ilgili çeşitli kademelerde görülen birçok sorunun çözümü yolunda adım atıldığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte okul yapımına yönelik yatırımların artırılacağı ve yatılı ilköğretim bölge okulları ile pansiyonlu ilköğretim okullarının tamamlanma çalışmalarının hızlandırılacağı belirtilmiştir. Engelli bireylerin ve yetişkinlerin eğitimine önem verileceği dile getirilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Programda dil ve edebiyat kültürün taşıyıcı unsurları olarak sıralanmıştır. Bu alanda yürütülen önceki politikaların yetersiz olduğu düşünülmüştür. Alan uzmanları ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri doğrultusunda yeni politikalar geliştirileceği ifade edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, Cilt 10, 2013).

1990- 2000 yılları arasında kurulan hükûmetlerin eğitim politikalarında, Atatürk ilke ve inkılaplarına özellikle laiklik ilkesine bağlılık dile getirilmiştir. Açıklanan

politikalarda eğitim; modernleşmenin, toplumsal devamlılığının, kalkınmanın ve uluslararası rekabetin anahtarı olarak görülmüştür.

Yetiştirilmesi hedeflenen bireylerin özellikleri; millî kültürü geliştiren, çoğulcu demokrasiyi benimsemiş, sorumluluk duygusu gelişmiş, topluma karşı duyarlı, düşünme yeteneği ileri noktaya ulaşmış, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, dış dünyaya ve yeni düşünce sistemine açık, bilimsel düşünce sahibi, değerleri özümseyen, hoşgörülü, sevgi ve saygı sahibi olmaktadır.

Hükümetlerin eğitim politikalarında; yetiştirilmesi hedeflenen bireylerin özellikleri, bilgi toplumu çağı vurgusu, eğitimde televizyon ve bilgisayar kullanımının gerekliliği, bilgisayarlı modern eğitim sistemlerinin gündeme getirilmesi dönemin toplumsal atmosferiyle ilişkilidir.

V. Ecevit Hükümeti (57. Türkiye Hükümeti) Programı

V. Ecevit Hükümeti Türkiye Cumhuriyeti'nin Elli Yedinci Hükümeti olarak 28.05.1999-18.11.2002 tarihleri arasında görev yapmıştır. Bülent Ecevit başbakan, sırasıyla Metin Bostancıoğlu ve Necdet Tekin Millî Eğitim Bakanı olmuştur.

Hükümetin eğitim politikalarının hareket noktası; eğitime ve gençliğe yapılan yatırımın, ülkenin geleceğine yapılan yatırım olduğu düşüncesidir. Eğitim yatırımlarının devam ettirileceği, sekiz yıllık kesintisiz eğitimin ve zorunlu ilköğretim uygulamasının sürdürüleceği ifade edilmiştir. Engelli bireylere yönelik eğitim olanaklarının iyileştirilmesi, üniversite eğitimi, ön lisans programlarına sınavsız geçiş planlamaları, üniversite sınavlarının tamamıyla kaldırılabilmesine yönelik düzenlemeler, meslekî-technik eğitim, açık öğretimle ilgili çalışmalar, özel okul ücretlerinin adaletli dağılımı, çağdaş bilgi ve eğitim teknolojisinin ilk, orta ve yüksek öğretimde yaygınlaştırılması konularına yer verilmiştir. Bununla birlikte eğitim kurumlarında yaşanabilecek ideolojik ayrışma ve çatışmalara fırsat verilmemesine yönelik çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013). Dil ve edebiyat alanına dair Türkçe'nin zenginleştirilmesine, yabancı sözcüklere karşı korunması ve doğru kullanılmasına yönelik önlemler alınacağı dile getirilmiştir.

Gül Hükümeti (58. Türkiye Hükümeti) Programı

Türkiye Cumhuriyeti'nin Elli Sekizinci Hükümeti 18.01.2002-14.03.2003 tarihleri arasında görev yapmıştır. Abdullah Gül'ün başbakanlık, Erkan Mumcu'nun Millî Eğitim Bakanlığı görevini üstlendiği hükümetin programında eğitim alanında izlenecek yollar ve yapılacak çalışmalar genel olarak kültürel ve evrensel değerler çerçevesinde ele alınmıştır.

Hükümetin eğitimdeki temel hedefinin, Atatürk'ün sözünde belirttiği gibi “fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller yetiştirmek” olduğu dile getirilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013). Eğitim sisteminde insanı

merkeze alan bir anlayışa geçilmesi gerektiği vurgulanarak, halkın ve çağdaş uygarlığın ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılacağı söylenmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013). Öğretme yerine öğrenmeye dayalı anlayış, interaktif eğitim uygulamaları, e- eğitim modelinin bütün kademelerde yürürlüğe girmesi, yaşam boyu eğitim anlayışı, çağdaş eğitim yöntemleri ve teknolojilerinin kullanımı, bilgisayar ve diğer teknolojik araçları kullanma yeteneğine sahip bireyler yetiştirilmesi, cinsiyet ayrımının kaldırılması ve eğitimin evrensel değerlerle bütünleştirilmesi gerektiği üzerinde durulan diğer konular olmuştur (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Dil ile alakalı olarak, kültürün en değerli taşıyıcısının Türkçe olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Türkçe'nin gelişmesi ve sonraki kuşaklara daha zengin bir biçimde olarak iletilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Türk Dil Kurumu ve üniversitelerle iş birliği yapılacağı söylenmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Elli Sekizinci Hükûmet'in programında yetiştirilmesi hedeflenen bireyin özelliklerinde değişim olduğu görülmüştür. Amaç; "fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller yetiştirmek"tir. Planlamalar, eğitimin merkezinde insan olduğu düşüncesiyle yapılmıştır.

I. Erdoğan Hükûmeti (59. Türkiye Hükûmeti) Programı

Tayyip Erdoğan tarafından kurulan I. Erdoğan Hükûmeti Türkiye Cumhuriyeti'nin 59. Hükûmeti'dir. Hükûmet görevini 2003- 2007 tarihleri arasında yapmıştır. Hükûmet programına göre eğitim; tüm alanlarda yapılacak olan kalkınmanın en temel unsurudur (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Beşeri sermaye unsurlarının etkin kullanımı, rekabet imkânlarını güçlendirmektedir. Eğitim alanındaki yüksek nitelik, diğer alanlara yansıyor kalitenin yükselmesini sağlayacaktır. Eğitimde kalitenin artırılması, fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi, eğitimin ideolojik kavga ortamından arındırılması, yetenekli ve yeterlilik sahibi bireylerin yetiştirilebilmesi hükûmetin üzerinde durduğu noktalar olmuştur (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Etkin bir eğitim ve istihdam planlaması, eğitime ilişkin köklü reform girişimleri, insan merkezli eğitim modeli, çağdaş şartlara ve ihtiyaçlara yönelik yeni yapılanmalar üzerinden çalışılacağı ifade edilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013). Bu programla birlikte eğitim; hayat boyu devam eden bir süreç olarak kabul edilmiştir.

Din eğitiminin anayasal çerçeveye uygun biçimde yapılması, öğretmenlerin çalışma şartlarının iyileştirilmesi, kademeler arasındaki yatay dikey geçişlerin sağlanması, üniversitelerin özgür ve özerk bir yapıya kavuşturulması ile mesleki ve teknik eğitimin canlandırılması planlanmıştır (Hükûmetler, Programları ve Genel

Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013). Eğitim yoluyla millî ve manevî değerlerin korunması, evrensel değerlerle millî kültür arasında etkileşim sağlanması amaçlanmaktadır. Programda dil ve edebiyat, kültürün taşıyıcı unsurları olarak görülmüştür.

II. Erdoğan Hükümeti (60. Türkiye Hükümeti) Programı

II. Erdoğan Hükümeti, başbakanlık görevini Tayyip Erdoğan'ın yaptığı 2007- 2011 yılları arasında görev yapan hükümettir. Altmışınıcı Türkiye Hükümetidir. Kamu harcamalarında en büyük pay eğitime ayrılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın bütçesi %186 oranında artmıştır.

Eğitimin temel sorunları altyapı, erişim ve kalite olarak görülmüş; bu alanlardaki sorunların çözümüne odaklanılmıştır. Yedi yaşın, eğitime başlamada geç bir yaş olduğu ifade edilmiştir. Yeni derslikler yapılması, kız çocuklarına yönelik “Haydi Kızlar Okula” kampanyasının gerçekleştirilmesi bu dönemdeki gelişmeler olarak sıralanmıştır. İlköğretim ve ortaöğretim; temel becerilerin kazandırıldığı, analiz ve sentez yeteneğinin yerleştirildiği, düşünen, sorgulan ve sağlam karakter profilinin çizildiği, çevreye uyum sağlandığı, sosyal ve kültürel değerlerin kazandırıldığı eğitim dönemi olarak görülmüştür. Bu sebeple ilk ve ortaöğretim kademelerinin öğretim programları değiştirilmiştir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Eğitim kademelerinde okullaşma oranlarının artırılması, tekli öğretime geçebilme, sınıf mevcutlarının azami 30 öğrenciyle sınırlandırılması, meslek liselerine devam eden öğrenci sayısının artırılması, öğretmen ve donanım sorunlarının sifra indirilmesi, bilgi iletişim teknolojilerinin eğitimde yaygın kullanımı, her okula internet bağlanması hedeflenmektedir (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Yükseköğretimle ilgili olarak; üniversitelerin bilimsel manada özgür, idari manada özerk olmaları, finansal yönden mali kaynak üretebilen yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir. Yurt kapasitelerinin ve burs miktarlarının artırılması programda üzerinde durulan diğer konular olmuştur (Hükümetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

2000'li yılların hükümet programlarına genel olarak bakıldığında eğitimin; öğretme değil öğrenme anlayışına dayanması üzerinde durulduğu görülmüştür. İnteraktif eğitim uygulamalarının, e- eğitim modelinin eğitim kademelerinin tümünde yürürlüğe konulması hedeflenmiştir. Bu durum teknolojinin toplumsal hayatta olduğu gibi eğitim alanında da ön plana çıktığını göstermektedir. Geleneksel yöntemlerin yerini çağdaş eğitim yöntemleri ve teknolojileri almıştır. Önceki yıllardan farklı olarak 2000'li yıllarda, eğitimde cinsiyet ayrımının kaldırılması ve eğitimin evrensel değerlerle birleştirilmesi hedeflenmiştir.

III. Erdoğan Hükûmeti (61. Türkiye Hükûmeti) Programı

Başbakanlığını Tayyip Erdoğan'ın yaptığı III. Erdoğan Hükûmeti, altmış birinci hükûmet olarak 2011- 2014 yılları arasında görevde bulunmuştur.

Hükûmet programında eğitim alanında üzerinde durulan konuların başında; önceki hükûmet döneminde bu alana yapılan yatırımların ifade edilmesi gelmiştir. Fiziki mekân, eğitime erişim ve personel açısından gerçekleşen artışla birlikte, barınma, kültürel ve sportif altyapı hizmetlerinin güçlendirilmesinin sağlandığı belirtilmiştir. Okullara yeni kütüphaneler açıldığı, yeni bilgisayarların tahsis edildiği, ilk ve ortaöğretimde öğrencilere ders kitaplarının ücretsiz verildiği, engelli bireylerin eğitim ve rehabilitasyon kaynaklarının artırıldığı, öğretmen maaşlarının yükseltildiği belirtilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Hükûmet; eğitimi millî değerleri esas alan bir anlayışla tekrar gözden geçirerek eğitimde “kalite merkezli bir dönüşüm programı” uygulayacağı üzerinde durmuştur. Kalitenin merkeze alındığı yeni anlayışta okul öne alınıp sınav hazırlık süreçlerinin azaltılması hedeflenmiştir. “Şekil ve törensellikten” ziyade “içerik ve işlevsellik” önemsenecek, öğrenci öğretmen arasında kesintisiz elektronik iletişim ortamı sağlanması için çalışmalar yapılacağı belirtilmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

FATİH Projesi hakkında bilgi verilmiştir. Projenin çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelerin bir yansıması olarak ortaya çıktığından bahsedilmiştir. Bu projenin dünyaya örnek olacak bir uygulama olduğu ve her öğrenciye proje kapsamında ücretsiz birer elektronik kitap verileceği belirtilmiştir. Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması, özel sektörün üniversite kurmasının önünün açılması, öğretim üyesi yetiştirme programlarının yaygınlaştırılması hükûmetin yükseköğretime dair hedefleri olmuştur (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

Edebiyatla ilgili olarak “Türk kültür, sanat ve edebiyatının ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması çalışmalarına devam edilmesi, elektronik kitap çalışmaları kapsamında Türk edebiyatının klasik kaynaklarının elektronik ortama aktarılıp kamuoyu ile paylaşılması” hedeflenmiştir (Hükûmetler, Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri- Cilt 10, 2013).

I. Davutoğlu Hükûmeti (62. Türkiye Hükûmeti) Programı

I. Davutoğlu Hükûmeti Altmış İkinci Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak 2014-2015 tarihleri arasında Ahmet Davutoğlu'nun başbakanlığında görev yapmıştır. Eğitim politikalarının temel hedefi eğitim reformuna dayandırılmıştır. Eğitim sisteminin, okul öncesinden başlayıp yükseköğretime dek tüm kademelerde geliştirme ve kaliteyi artırma çabası içerisinde olduğu ifade edilmiştir. İktidar partisinin 2002 yılından başlayan iktidar sürecinde yaptığı çalışmalar; öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanıma, dünyayla rekabet edecek donanımla yetiştirme, demokratik

eğitim sistemini yerleştirme, özel sektör payını artırma gibi alanları kapsayan bir reform gerçekleştirmektedir (62. Hükümet Programı, 2014).

Hükümet kendi döneminin; eğitime ayrılan payın artırıldığı, “temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını ilke edinen, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesinin” inşa edildiği bir süreç olduğunu düşünmektedir (62. Hükümet Programı, 2014). Bu süreçte, eğitimin vesayetçi anlayışlardan arındırılması hedeflenerek farklı dil ve lehçelerde eğitimin önu açılmıştır. 4+4+4 biçimindeki sistemle zorunlu eğitim, kademeli biçimde 12 yıla çıkarılmıştır. Okullaşma oranları ve okullaşma oranının en önemli faktörlerinden birisi olarak görülen derslik sayıları artırılmıştır. Ücretsiz okul kitapları, şartlı nakit eğitim desteği, taşınmalı eğitim imkânı, kredi ve burs imkânlarına erişim sağlandığı belirtilmiştir (62. Hükümet Programı, 2014).

Eğitimde “FATİH Projesi” üzerinde durulmuştur. “Bilgi ve iletişim teknolojilerine ayırım yapılmaksızın tüm çocukların ulaşabilmesi” hedeflenmiştir. Okullarda “akıllı tahta, çok yönlü yazıcı ve doküman kamera sistemi, tablet ve bilgisayar” dağıtımının sürdürüleceği dile getirilmiştir. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin burs miktarlarının artırılması, şartlı eğitim yardımı alan öğrenci sayısının yükselmesi, yeni öğretmen alımları, özel dershanelerin özel okullara çevrilmesi, özel okulların kurulmasına yönelik teşviklerin planlanması, ortaöğretime tek sınavla öğrenci yerleştirme sisteminin kaldırılması bu dönemde yapılan çalışmalar olarak belirtilmiştir (62. Hükümet Programı, 2014).

Hükümetin temel amacı “millî ve manevi değerlerine bağlı, evrensel değerleri özümsemiş öğrenci profilinin yetişmesine yönelik çalışmalar” yaparak öğretim programlarını yenilemektir. Eğitimdeki hedefler; ortaöğretimden yükseköğretime geçişte sınav sisteminin kaldırılması, müfredatın gereksiz görülen ve günün ihtiyaçlarına cevap vermeyen yüklerden arındırılması, öğrencilerin sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmesi, Türkçe ve yabancı dil öğrenme hususundaki sıkıntıların giderilmesi, değerler eğitimi programının tüm kademelerde yaygınlaştırılması, mesleki eğitimin geliştirilmesi, okullaşma oranının artırılması, kız çocuklarının eğitimdeki oranının artırılması, okul öncesi eğitimin teşvik edilmesi, okullarda tablet dağıtımının sağlanması, ders kitaplarının dijital ortama taşınması, üniversitelerle yürütülen ve sonuçlanan öğretmen strateji belgesinin ilan edilerek hayata geçirilmesi, YÖK reformunun “demokratik, özgürlük sahibi, evrensel değerlerle bağdaşan üniversite tasavvuru” çerçevesinde gerçekleştirilmesi olarak sıralanmıştır (62. Hükümet Programı, 2014).

Altmış İkinci Hükümetin eğitim politikası eğitimde reform gerçekleştirme hedefine dayanmaktadır. Bireylerin millî ve manevi değerlerle birlikte evrensel değerlere ulaşması beklenmektedir.

II. Davutoğlu Hükümeti (64. Türkiye Hükümeti) Programı

II. Davutoğlu Hükümeti Altmış Dördüncü Hükümet olarak 2015- 2016 yılları arasında Ahmet Davutoğlu başbakanlığında görev yapmıştır.

Hükümetin politikalarında eğitim; öncelikli gündem maddesi olarak ifade edilmiştir. Eğitim öğretimin bir bütün olarak görüldüğü, bedensel ve ruhsal gelişimin zihinsel gelişim kadar önemsendiği, eğitimde değerler eğitiminin yer almasının sağlanacağı, bütün kademelerde kalitenin artırılması, öğrencilerin ortak değerleri özümsemesi ve bilgi tabanlı ekonomiye iyi bir biçimde hazırlanması, okul türlerinin azaltılması, bölgesel başarı farklılıklarının aza indirgenmesi ve öğretmen yetiştirme konuları ele alınmıştır (64. Hükümet Programı, 2015).

Millî Eğitim Bakanlığının yeni dönemdeki kurumsal örgütlenmesinin; eğitim sisteminin ulusal düzeydeki politika oluşturma, koordinasyon ve denetimini sağlayacak biçimde düzenleneceği ifade edilmiştir. Öğretmen Strateji Belgesi'nin hazırlanıp yürürlüğe konulması ve "Öğretmen Akademisi" sisteminin başlatılması gündeme gelmiştir (64. Hükümet Programı, 2015).

Öğretmen yetiştirmeye yönelik olarak eğitim fakültelerinin müfredatlarının yenileneceği ifade edilmiştir. Millî eğitim sistemindeki yeni planlama dahilinde eğitim fakültelerinin, "bölüm, anabilim dalı ve öğretmenlik genel ve alan yeterlilikleri"ne göre yapılandırılması sağlanacaktır. Müfredatın; öğrencileri hayata hazırlayan, onlara temel beceriler veren, öğrenmeyi öğreten, özgüveni pekiştiren ve evrensel değerleri aktaran bir biçimde oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. Oyun tabanlı öğrenmenin etkin hale getirilmesi, öğrenme sistemlerinde mobil öğrenmenin geliştirilmesi, sosyal medyanın öğrenme aracı olarak kullanılması, Fatih Projesi, uzaktan eğitim uygulamaları programda teknolojik gelişmelere bağlı görülen hedeflerdendir (64. Hükümet Programı, 2015).

Yabancı dil öğretimi ve dil öğreniminin etkin hale getirilmesi üzerinde durulmuştur. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verimli biçimde sürdürülmesi, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, tam gün eğitime geçilmesi için derslik sayılarının artırılması, kaliteyi artırıcı tedbirlerin alınması konularına değinilmiştir (64. Hükümet Programı, 2015).

Ortaöğretimle ilgili olarak; okullar arasındaki kalite farkının azaltılması için çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir. Ortaöğretime geçen öğrencilerin ikametlerine en yakın olan okullarda öğrenimlerine devamını sağlayacak altyapının oluşturulması sağlanacaktır. Ortaöğretileri bitiren her öğrencinin spor ve müzik dalında belirli yeterliliklere sahip olması hedeflenmiştir. Özel yetenekli öğrenciler için özel programlar ile yeni uygulamaların geliştirilmesi, meslek liselerinde özel kesim katkısının artırılması ve bu liselerin yeniden yapılandırılması, mezunlarının istihdamının sağlanması ortaöğretime ilişkin hedefler olarak belirtilmiştir (64. Hükümet Programı, 2015).

Yükseköğrenime dair beklentiler; yükseköğrenim reformunun gerçekleştirilmesi, Yükseköğretim Çerçeve Yasası'nın hazırlanması, Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun kurulması, Yükseköğretim Planlama Kurulu'nun oluşturulması, üniversitelerin ihtisaslaştırılması, bağımsız araştırma merkezlerinin kurulması, yurt yapılarının artırılması ve eğitim sisteminin arz talep ilişkisini sağlamasıdır. Yükseköğretime geçiş sınavı, öğrencilerin sınav baskısını azaltılmak için yılda birden fazla yapılmalıdır. Türkiye'deki üniversitelerin yurtdışında, yurtdışındakilerin de Türkiye'de etkinlikte bulunmasına imkân sağlanacaktır. Üniversitelerin; uluslararası arenada rekabet gücünün artırılması, daha fazla yabancı öğrenciyi kabul etmesi ve yabancı öğretim üyesi istihdamının önünün açılması konuları üzerinde durulmuştur.

“Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme Öncelikli Dönüşüm Programı” vasıtasıyla eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Müfredat programlarının eğitimin bütün kademelerinde, temel becerileri kapsayacak şekilde güncellenmesi planlanmıştır (64. Hükümet Programı, 2015).

Hükümetin programında Türkçeyle ilgili olarak; dilin medeniyetle uyumlu bir biçimde geliştirilmesinin sağlanması, Birleşmiş Milletlerin resmi dilleri arasına Türkçe'nin de girmesine yönelik girişimlerin yapılması, yabancılara uzaktan eğitim yoluyla Türkçe öğretiminin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir (64. Hükümet Programı, 2015).

Altmış Dördüncü Hükümetin eğitimle ilgili planlamalarında diğer programlardan farklı olarak mobil öğrenme ve sosyal medyanın öğrenme aracı olarak kullanılması gündeme gelmiştir.

Yıldırım Hükümeti (65. Türkiye Hükümeti) Programı

Yıldırım Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti'nin Altmış Beşinci hükümetidir. Başbakanlık görevini Binali Yıldırım yapmış, 2016- 2018 tarihleri arasında görevde bulunmuştur.

Hükümetin programı bir önceki hükümet programıyla büyük oranda benzerlik göstermektedir. Eğitim programında; ülkenin genç ve dinamik nüfusunun mukayeseli üstünlüğü, planlamanın odak noktasını oluşturmuştur. Eğitime; uzun vadeli bir süreç şeklinde bakıldığı ve eğitime yapılan yatırımın geleceğe yapıldığı fikrinden hareket edildiği belirtilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın gelecek dönemde, kurumsal manadaki örgütlenmesinin yeniden şekillendirileceği dile getirilmiştir (65. Hükümet Programı, 2016).

Eğitimde uzmanlaşma ve tüm seviyelerde kaliteyi artırma hedefiyle, gençlere mesleki eğitim ve iş olanaklarının sunulması görev kabul edilmiştir. İnsan kaynağını çağdaş dünyayla rekabet edebilir hale getirmek, eğitimi hayat boyu devam eden süreç olarak görmek, müfredatı; bireyleri hayata hazırlayan, onlara öğrenmeyi öğreten, ilgi ve yeteneklerini keşfettiren, temel beceriler ve evrensel değerleri aktaran, veren,

bireylerin özgüvenini pekiştiren, bilgi teknolojileriyle destekli bir yapıya kavuşturmak temel hedefler olarak ifade edilmiştir.

Toplumsal değerlerin özümسنip gelecek nesle aktarılması amacıyla değerler eğitiminin, sistemle bütünleştirilmesi hedeflenmiştir. Eğitimde kaliteye önem verildiği belirtilerek “Eğitimde Kalite Seferberliği”ni başlatıp “Eğitim Kalite Endeksi” hazırlanacağı dile getirilmiştir (65. Hükûmet Programı, 2016). Öğretmenlerle ilgili hedeflerde; Öğretmen Strateji Belgesi’nin hazırlanarak yürürlüğe konulması, “Öğretmen Akademisi” sisteminin başlatılması ve başarılı öğretmenlerin ödüllendirilmesi yer almaktadır.

Problem çözmeye dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme, oyun tabanlı öğrenme gibi öğrenme çeşitlerinin etkin hale getirileceği belirtilmiştir. Teknoloji ile eğitimi bütünleştirmek adına mobil öğrenme sistemlerinin geliştirilmesi sağlanacak, sosyal medyadan öğrenme aracı olarak istifade edilecektir. Uzaktan eğitim yöntemleri ve Fatih Projesi, bu konuyla ilgili üzerinde durulan diğer noktalar olmuştur (65. Hükûmet Programı, 2016). Ortaöğretim, yükseköğretim ve Türkçeyle ilgili hedefler önceki programla aynıdır.

IV. Erdoğan Hükûmeti (66. Türkiye Hükûmeti) Programı

Türkiye Cumhuriyeti’nde 16 Nisan 2017’de referandum yapılmış; devamında Anayasa değişikliği gerçekleştirilmiştir. 24 Haziran 2018 tarihindeki cumhurbaşkanlığı ve milletvekili genel seçimleri neticesinde 9 Temmuz 2018 tarihinde “Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi” ne geçilmiştir.

2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemine geçilmesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin bazı yetkileri cumhurbaşkanına aktarılmıştır. Yeni sistemde yürütme yetkisi cumhurbaşkanında olup sistemde yasama ve yürütme arasında bir denetim ve kısıtlama mekanizması yer almamaktadır. “Tek kişilik hükûmet” olarak nitelendirilen bu sistem anayasa hukuk literatüründe daha önce uygulanmamış bir sistemdir.

Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde eğitim- öğretimle ilgili hizmetler iki koldan yürütülmektedir. Birinci kol olan “Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu” politika ve strateji geliştirme, planlama, bütçeleme gibi görevleri üstlenirken; ikinci kol olan Millî Eğitim Bakanlığı eğitim ve öğretimin yürütülmesini sağlamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı’nın görevleri; planlama kısmı dışında önceki sistemle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir (Turan, 2020).

Yeni sistemle birlikte politikalar; cumhurbaşkanlığına bağlı kurullar vasıtasıyla yürütülmeye başlanmıştır. Eğitim alanına yönelik olarak “Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu” oluşturulmuştur (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Kurulun görev ve yetkileri kararnamenin 24. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir:

“Türkiye’nin hedefleri doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetleri ile ilgili politika önerilerinde bulunmak,

Yükseköğretim strateji ve amaçlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi ile ilgili politika önerilerinde bulunmak,

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin uygulanmasına yönelik çalışmaları izlemek, ihtiyaç analizi geliştirerek faaliyetlerin geliştirilmesi için politika önerileri oluşturmak,

Kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve toplumsal değerlere dayalı bir eğitim sistemi oluşturmak amacıyla politika önerileri geliştirmek,

Üniversitelerde açılacak fakülte ve bölümlerle ilgili ihtiyaç analizi yaparak stratejik planlamayla ilgili öneriler sunmak,

Ülkenin işgücü planlamasını dikkate alarak eğitim ve öğretim konusunda politika önerileri oluşturmak,

Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programlarının uygulanması ile ilgili genel politikaların belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak,

Mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında politika önerileri geliştirmek” (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu doğrudan cumhurbaşkanı ile çalışmakta cumhurbaşkanının talimatlarını yerine getirmektedir (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Kurulun resmî bir web sayfası bulunmamaktadır. Eğitim ve öğretime ilişkin yaptıkları politika önerileri kurulun twitter sosyal medya hesabından paylaşılmaktadır. Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu’nun sosyal medya hesabı dışında kamuoyuyla paylaşımında bulunduğu bir yayın organı bulunmamaktadır.

Kurulun yaptığı paylaşımlardan hareketle eğitimle ilgili üzerinde durulan konular; öğretmenlik mesleği ve eğitim kurumu yöneticiliği, mesleki gelişim modeli, ortaöğretim tasarımı, açık öğretim liselerinin sorunları, yükseköğretim reformu taslağı, özel öğretim kurumlarının sorunları, özel yetenekli öğrencilerin eğitimi, eğitim yaklaşımları ve ders kitaplarının yeniden düzenlenmesi, ölçme değerlendirme süreçlerinin üst düzey düşünmeyi destekler biçimde ürün odaklı olarak kurgulanması, teknolojinin doğru ve güvenli kullanımına yönelik öğrencilerin bilinçlendirilmesi, yazılım ve kodlama becerilerinin verilmesi, öğretmen ve öğretim elemanlarının liyakat dahilinde yetiştirilmesi, paydaşlarla iş birliği yapılması, yetkinliklerin kazandırılması için kalite takibinin yapılması gibi konular olmuştur. Kurul bu konularla ilgili, cumhurbaşkanına politika önerileri sunmuştur (Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu, 2020).

Yetiştirilmesi hedeflenen bireylerin özellikleri; ulusal ve uluslararası arenada girişimci, istihdama uygun, 21. yüzyıl bilgi ve becerilerine sahip, çok yönlü gelişim özelliği taşıyan ve üretim odaklı çalışan bireylerdir (Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu, 2020).

2010'dan günümüze kadar kurulan hükümetlerin politikaları eğitimde reform hareketine dayanmaktadır. Eğitim yoluyla; milli ve manevi değerlerle birlikte evrensel değerleri özümsemiş bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Bu dönemde geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin çağdaş tekniklere dönüştüğü ifade edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Alanda yapılan çalışmalarda; hükümet programlarının kültür, turizm, ekonomi, kadın politikaları, spor gibi politikaları ve hedefleri açısından değerlendirildiği görülmüştür. Çalışmalarda söz konusu alanlar belli dönemler çerçevesinden ele alınmış; son yıllara ışık tutacak araştırmalar yapılmamıştır. Ayrıca toplumla etkileşimi en fazla olan alanlardan eğitim, dil ve edebiyat alanlarının hükümet programları üzerinden incelemesinin yapılmamış olduğu görülmüştür.

1980'den günümüze Türkiye'nin hükümet programlarında eğitim, dil ve edebiyat konusunun incelendiği bu çalışmada toplumsal değişimlerin planlamalar üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Seksenli yıllarda kurulan hükümetlerin programlarında, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı bireylerin yetiştirilmesi hedefinin ön planda tutulduğu görülmüştür. Eğitimde fırsat eşitliğiyle birlikte teknoloji desteğinin gerekliliği dile getirilmiştir. Radyo ve televizyon kanallarının eğitim ve kültür faaliyetleri için kullanılması yolunda adımlar atılmıştır. Eğitim; bireylerin öncelikli ihtiyaçlarından birisi olarak nitelendirilmiştir. Türkçe'nin bilim ve teknoloji alanlarında yaygınlaştırılması, yaşayan Türkçe'nin kullanımına dikkat edilmesi, dilin yapısı ve güzelliğinin korunması ve anadilin doğal bir biçimde gelişmesinin sağlanması planlanmıştır. Edebiyat; sosyal ve kültürel hayatın önemli bir parçası olarak görülmüş; edebiyatın geliştirilmesine dair çalışmalar yapılması temel politikalar arasında sıralanmıştır. Türk edebiyatını dünya çapında tanıtmak amacıyla eserlerin yabancı dillerde yayınlanması gündeme gelmiştir.

1990'lı yıllarda kurulan hükümetlerin programlarında eğitimin amacının; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgi ve bilimsel düşünce sahibi, değerlerini özümsemiş, sevgi, saygı ve hoşgörülü bireyler yetiştirmek olduğu ifade edilmiştir. Bireylerin teknoloji üretim sistemine yatkın olması, millî kültürle birlikte evrensel değerlere ulaşmış olması hedeflenmiştir. Eğitim kurumları ve eğitim uygulamalarının laiklik ilkesiyle bağdaştırılması, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ile eğitimde televizyon ve bilgisayarın kullanılması gerektiği dile getirilmiştir. Programlarda bilgi toplumu çağında bulunduğu vurgulanmış; eğitimin çağdaş ve laik nitelikli olması gerektiği ifade edilmiştir. Doksanlı yıllarda kurulan hükümetler dil ve edebiyata; kültürün taşıyıcısı

olarak bakmaktadır. Türkçe'nin "millî ve ortak bir eğitim dili olarak öğretilmesi", edebiyat bilincinin güçlendirilmesi yönünde planlamalar yapılmıştır. Edebiyat alanındaki temel hedef edebiyatın millî kültür birikimiyle zenginleştirilmesi olmuştur. Türk dünyasıyla ortak eserlerin basımı ve Türk dünyası gençlerine bu eserlerin okutulmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Doksanlı yılların sonundaki programlarda, dil ve edebiyat alanlarında yürütülen önceki politikaların yetersiz görülerek alan uzmanları ile sivil toplum kuruluşlarının görüşleri doğrultusunda yeni politikalar geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.

2000'li yılların hükümet programları doksanlar ve seksenlerle karşılaştırıldığında, seksenli yıllarda kurulan hükümetlerin "Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, millî ve ahlaki değerlere sahip bireyler yetiştirme" yetiştirmeyi amaçladığı görülmektedir. Doksanlı yıllarda "Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgi ve bilimsel düşünce sahibi, değerleri özümseyen, hoşgörülü, sevgi ve saygı sahibi" bireyler; 2000'li yıllarda "fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller yetiştirmek" hedeflenmiştir. 2000'lerle birlikte zihniyet ve bakış açısı değişmiştir. Programlarda dil ve edebiyat; kültür taşıyıcısı durumunda görülmüştür. Türkçe'nin zenginleştirilmesi, yabancı dillerden giren kelimelere karşı korunması ve doğru kullanılmasına yönelik önlemler alınması gündeme gelmiştir. Türkçe'nin gelişimi ve kuşaktan kuşağa aktarımı için Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Türk Dil Kurumu ve üniversitelerle iş birliği planlamaları yapılmıştır.

Yakın dönemdeki hükümet programlarında politikaların temeli eğitim reformuna dayandırılmıştır. Millî değerleri esas alan anlayışla kalite merkezli bir dönüşümün gerekliliği vurgulanmıştır. Eğitimin amacı; millî kültürünü özümsemiş, düşünme, problem çözüme becerileri gelişmiş, iletişim ve paylaşmaya açık, estetik ve sanat duyguları güçlü bireyler yetiştirmektir. Değerler eğitimi programının yaygınlaştırılması, 21. yy. beceri ve yetkinliklerinin kazandırılması, bireysel farklılıkların gözetilmesi, kız çocuklarının eğitimdeki oranının artırılması, sosyal medyanın öğrenme aracı olarak kullanılması, mobil öğrenme ve uzaktan eğitim sistemlerinin uygulanması, ders kitaplarının dijital ortama aktarılması planlanmıştır. Problem çözüme dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme, oyun tabanlı öğrenme şeklindeki yeni öğretim yöntemlerinin kullanılması gündeme gelmiştir. Hükümetlerin programlarında Türkçeyle ilgili olarak; dil- medeniyet ilişkisi üzerinde durulmuştur. Dilin medeniyetle uyumlu bir biçimde geliştirilmesinin sağlanması, yabancılara Türkçe öğretimi, Birleşmiş Milletler resmi dilleri arasında Türkçe'nin de bulunmasına yönelik girişimlerin yapılması planlanmıştır. Edebiyatla ilgili olarak Türk edebiyatının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması çalışmaları, elektronik kitapların hazırlanması yönünde hedefler belirlenmiştir. Türk edebiyatının klasik kabul edilen kaynaklarının elektronik ortama aktarılması ve çeşitli yerlerde paylaşılması hedeflenmiştir.

1980'den günümüze Türkiye'de kurulan hükümetlerin programlarında eğitim, dil ve edebiyat alanlarının incelendiği bu çalışmada bütün hükümetlerin, programlarında

eğitimle ilgili planlamalara yer verdiği görülmüştür. Ancak dil ve edebiyatla ilgili konuların bazı programlarda göz ardı edildiği söylenebilir.

Çıkar Çatışması ve Etik Bildirimi

Bu çalışma tek yazar tarafından yürütüldüğünden dolayı çıkar çatışması söz konusu değildir. Yazar tarafından tüm etik kurallara uyulmuştur.

Kaynakça

- Aktel, M., & Erten, Ş. (2017). Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin engellilik alanına yaklaşımı: Hükümet programları üzerinden bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-177.
- Altan Arslan, Ş. (2017). Kadın odaklı politikaların hükümet programlarına yansımaları üzerine bir analiz. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Özel Sayı, 411-440.
- Aykın, A. G., & Bilir, F. P., (2013). Hükümet programları ve spor politikaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 239-254.
- Althusser, L. (2000). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. İletişim.
- Balcı, E. (2023). *Türkiye’de eğitim politikaları 1980- 2023*. Detay.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2005). *Research methods in education*. (5.ed.). Routledge Falmer.
- Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). *T.C. Resmî Gazete*, 30474, 10 Temmuz 2018. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710.pdf> adresinden 21 Eylül 2022 tarihinde alındı.
- Çoban, A. (2018). Cumhuriyet dönemi hükümet programları ve öğretmenlik mesleği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 67, 1278- 1301.
- Demirel, Ö. (1999). *Plandan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Pegem A.
- Durkheim, E. (2016). *Eğitim ve sosyoloji*. (P. Ergenekon, Çev.). Pinhan.
- Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu. (2020). <https://twitter.com/cbegitimogretim> adresinden 20 Ağustos 2022 tarihinde alındı.
- Ergin, M. (1980). *Türk dil bilgisi*. Boğaziçi.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Meteksan.
- Esen, Ş., Emir, G., & Uyar, H. (2012). *Cumhuriyetten günümüze hükümet programlarında turizm*. Detay.
- Hükümetler- Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri. (2013). Cilt 7, 1979- 1989, (İ. Neziroğlu, T. Yılmaz, Haz.). TBMM Basımevi.

- Hükümetler- Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri. (2013). Cilt 8, 1989- 1995, (İ. Neziroğlu, T. Yılmaz, Haz.). TBMM Basımevi.
- Hükümetler- Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri. (2013). Cilt 9, 1995- 1999, (İ. Neziroğlu, T. Yılmaz, Haz.). TBMM Basımevi.
- Hükümetler- Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri. (2013). Cilt 10, 1999- 2011, (İ. Neziroğlu, T. Yılmaz, Haz.). TBMM Basımevi.
- Hükümet Programı. (2014). T.C. Resmî Gazete, 29112, 7 Eylül 2014. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/09/20140907.pdf> adresinden 14 Ekim 2022 tarihinde alındı.
- Hükümet Programı. (2015). 64. *Hükümet Programı*, 25 Kasım 2015. https://www.aa.com.tr/uploads/TempUserFiles/64.hukumet_programi.pdf adresinden 18 Ekim 2022 tarihinde alındı.
- Hükümet Programı. (2016). 65. *Hükümet Programı*, 24 Mayıs 2016. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/strateji/icerikler/65-hukumet-programi-20180125142728.pdf> adresinden 14 Kasım 2022 tarihinde alındı.
- Kantarcıoğlu, S. (1998). *Türkiye Cumhuriyeti hükümet programlarında kültür*. Kültür Bakanlığı.
- Tekin, A. R. (1998). *Hükümet programlarında iktisat politikaları ve ekonomik yapı* (Tez No. 358036) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Turan, R. (2020). Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde eğitim ve öğretim hizmetlerinin yönetimi ve Millî Eğitim Bakanlığı. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sonbahar Özel Sayı, 90- 100.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Extended Abstract

Governments are the organs responsible for carrying out the duties of the state. Governments are creating agenda items to ensure social order and making division of labor and planning accordingly. Governments in Turkey are formed by elections. Political parties that win the elections form the government. Governments prepare documents containing their approach to national and international issues and the basic policies they aim to implement. These documents are called government programs.

Government programs cover the policies to be followed in the political, economic, social and cultural fields. One of the areas covered by government programs is education. Education has been included in the programs of governments starting from

the first governments to the present day. The plans in the programs form the education policies and thus direct the education.

Education concerns most segments of society. It is possible to talk about education wherever and whenever people exist. Societies transfer their political, social, military, economic, religious and cultural accumulations, knowledge and skills to young generations through education. Education; it shapes the society as well as ensuring the continuation of the society. Policies carried out by the current government also have an impact on education.

One of the elements of education is language. People need language, which is a social institution, in education and in the process of socialization. Literature, on the other hand, is an art realized through language. It is the effective transfer of feelings and thoughts, verbally or in writing. Literature, which is one of the branches of fine art, has been seen since the first periods. It reflects people and society with its products. Literature is closely related to the society in terms of directing people to the good, the beautiful and the truth. It can be said that literature has a positive effect on the development of society.

The 1980s is considered a turning point for Turkey in many studies. The 1980s in Turkey started with the effects of the September 12 military coup. Worldwide popular neoliberalism; reflected in many areas, especially in the economy. This period was a period in which the industrial society turned into an information society. With the end of the Cold War in the nineties, the balance of power has changed. The concept of globalization has come to the fore. In the global age, the flow of information has accelerated by keeping the borders on the maps. In the 2000s, the European Union process started for Turkey. The regulations required by the European Union have been made. In recent years, a new industrial revolution has taken place with the developments in information and communication technologies. In the revolution called Industry 4.0, business processes have been managed with scientific methods through data.

It is important to know the objectives of the government programs that have been put into effect in Turkey's recent past in the fields of education, language and literature. Because these areas are the basic areas that reflect the society and transfer the social elements to the next generations.

Qualitative research design was used in this study. The data of the study were obtained from the programs of the governments established between 1980-2023 in the Republic of Turkey through document analysis. The data were analyzed by descriptive method.

According to the findings obtained from the study, the educational goals of the government programs established in the 1980s were to raise individuals who adhere to Atatürk's principles and reforms, to provide equal opportunity in education and

technology support. It was decided to use radio and television channels in educational and cultural activities. Education; seen as one of the primary needs of individuals. It is planned to spread Turkish in the fields of science and technology, to pay attention to the use of living Turkish, to preserve the structure and beauty of the language, and to ensure the natural development of the native language. Literature; seen as an important part of social and cultural life. One of the basic policies is the work to be done on the development of literature.

According to the government programs established in the 1990s, the aim of education is; To raise individuals who are committed to Atatürk's principles and reforms, who have knowledge and scientific thought, who have internalized their values, who are loving, respectful and tolerant. It is aimed that individuals are inclined to the technology production system and that they have reached universal values together with the national culture. It was stated that education should be reconciled with the principle of secularism, equal opportunities should be provided in education, and television and computer should be used in education. According to the governments established in the 1990s, language and literature; is the carrier of culture. Plans have been made to "teach Turkish as a national and common language of education" and to strengthen the awareness of literature. The main goal was to enrich the literature with national cultural accumulation.

In the 2000s, it was aimed to raise generations with free ideas, free conscience, and free knowledge. Language and literature in the programs; seen as a culture-transmitter. It has come to the fore to take measures to enrich Turkish, protect it against words from foreign languages, and use it correctly.

The basis of recent government programs has been based on education reform. An understanding based on national values has been adopted. The necessity of a transformation centered on quality was emphasized. The purpose of education; to raise individuals who have internalized the national culture, developed thinking and problem-solving skills, open to communication and sharing, and strong aesthetic and artistic feelings. About Turkish; the relationship between language and civilization was emphasized. Studies have been carried out to introduce Turkish literature related to literature at national and international level.

As a result of the study, it has been seen that Turkish governments have included educational plans in their programs since 1980. It has been concluded that subjects related to language and literature are not included in some programs.